

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
लोकविकास केंद्र,

नाटय निर्मिती प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम
(DRAMA MAKING)

उद्देश –

शिक्षणाद्वारे उत्पन्न होणा-या व्यावसायिक संधी –

नाटय व्यवसायात कलाकार म्हणून संधी मिळते.

प्रशिक्षण कालावधी – 1 वर्ष

अपेक्षित विद्यार्थी संख्या – किमान 10 कमाल 20

विद्यार्थी प्रवेश पात्रता – कोणीही इच्छुक

शिकविण्याचे माध्यम – मराठी

प्रशिक्षण शुल्क रु 2000/-, मूल्यमापन शुल्क 250

प्रशिक्षणासाठी आवश्यक जागा व साहित्य –

नाटय अभिनय शिकण्यासाठी आवश्यक सर्व सुविधांसह सुसज्ज अकॅडमी

प्रशिक्षक पात्रता- चित्रपट व नाटय अभिनय व्यवसायातील कलाकार

मूल्यमापन

पेपरचे नाव	थेअरी	प्रकटीकल	अंतर्गत मूल्यमापन
एकूण मार्क	100	100	100
किमान मार्क	40	40	40

A) लेखी मूल्यमापन – 100 गुण

अभ्यासक्रमावर आधारीत 100 गुणांचे बहुपर्यायी 50 प्रश्न

B) प्रात्यक्षिक मूल्यमापन – 100 गुण

नाटय अभिनय प्रयोगाचे सादरीकरण

C) अंतर्गत मूल्यमापन- 100 गुण

अभ्यासक्रम कालावधीतील उपस्थिती

अन्य नाटय थिअटर्सना भेटी सहलीचे आयोजन

नाटय अभिनय केस स्टडीज व त्या आधारे प्रात्यक्षिक व सैधांतिक स्वरूपातील मूल्यमापन

संदर्भ पुस्तके-

1. खेळ नाटकाचा – राजीव नाईक
2. अभिनयाचे सहा प्रार्थमिक पाठ- सदाशिव अमरापुरकर
3. वाचिक अभिनय – श्रीराम लागू
4. अभिनय साधना – के नारायण काळे
5. भूमिका शिल्प – के नारायण काळे
6. भारतीय प्रयोग कलांचा परिचय व इतिहास- राजीव नाईक प्रविण भोळे
7. प्रयोग कलांचे भौतिक शास्त्र-ललित कला केंद्र पुणे
8. An Actors Prepare- Konstantin Stanislavski
9. Building of Character - Konstantin Stanislavski

अभ्यासक्रम

आठवड्यातील 4 दिवस प्रत्येकी 4 तास (एकूण – 16 तास प्रति आठवडा)

1. ललित कलांचे स्वरूप/भाषेचे स्वरूप (5 तास)
साहित्य, संगीत, शिल्प, नृत्य, चित्र या ललित कलांचे स्वरूप त्यांची वैशिष्ट्ये,त्यांच्या माध्यमांची वैशिष्ट्ये, त्यांच्या परिणामांचे स्वरूप, भाषेचे स्वरूप, भाषेची रचना, भाषेचे कार्य, भाषिक संवादाची गरज भाषेच्या विविध क्षमता
2. नाटकांची संकल्पना/मराठी रंगभूमीचा इतिहास (5 तास)
नाटक या कलाप्रकाराचा इतिहास उत्पत्ती, विकास,नाटयात्म विधी ते विधी नाटय, लोकनाटय, आधुनिक नाटक, नाटकांचे स्वरूप आणि वेगळेपण
मराठी रंगभूमीचा इतिहास (विष्णूदास भावे ते आजपर्यंत) रंगभूमीचे स्वरूप व विविध प्रवाह
3. रंगमंचाचे आकलन आणि विविध रंगमंच (5 तास)
रंगचौकट, अरेना, थ्रस्ट, ब्लॅक बॉक्स, इंटिमेट, खुला.
रंगमंचाची निवड., रंगमंचाचे प्रकार निर्माण होण्यामागची कारणे.
मंचावकाशाचे स्वरूप आणि वापर.
4. नाटय लेखनाचे स्वरूप आणि तंत्र (10 तास)
नाटय लेखनाच्या विविध शैली. मराठी नाटय लेखनाचा इतिहास व प्रवाह
महत्वाच्या लेखकांचा विचार
नाटय लेखकांचा प्रयोग आणि भाषा यांचा विचार
लेखकाने करण्याचा व्यासंग, चिंतन, अभ्यास आणि सराव.
5. नाटय संहितेची निवड 1 आणि आकलन (15 तास)
नाटयसंहितेचे सामाजिक, सांस्कृतिक आकलन
नाटयकृतीचे रूप (form) आणि आशय (Content) यांची वैशिष्ट्ये
6. दिग्दर्शनची संकल्पना – भारतीय आणि पाश्चात (15 तास)
दिग्दर्शकाचे नाटय निर्मितीतील स्थान, दिग्दर्शकाचे कार्य, दिग्दर्शनाच्या विविध शैली
दिग्दर्शकाने नाटय संहिता समजून घेताना करण्याचे काम.
7. अभिनयाची संकल्पना भारतीय आणि पाश्चात्य (15 तास)
अभिनयाच्या विविध संकल्पना भारताच्या नाटयशास्त्रातील अभिनय संकल्पना, पाश्चात्य अभिनय संकल्पना (स्टॅनेस्लोव्हास्की, ग्रोटोस्की, ब्रेश्ट, आर्तो आदिंच्या संकल्पनाआधारे)
अभिनयासाठीचा भाषा वापर (वाणी आणि देह) अभिनयासाठीची सामाजिक/सांस्कृतिक समज
8. नाटकाची तांत्रिक अंगे (10 तास)
प्रकाश योजना, नेपथ्य,संगित, वेशभूषा, रंगभूषा यांचे नाटय निर्मितीतील योगदान.
नाटयानुभवाला अर्थपूर्ण करण्यासाठी तांत्रिक अंगाने कोणती भूमिका करणे अपेक्षित याचा विचार
दिग्दर्शक, नटसंच यांसोबत तांत्रिक अंगाचे आदान-प्रदान
9. तालमिंचे, प्रयोगांचे आयोजन आणि व्यवस्थापन (5 तास)
या अभ्यासक्रमाच्या शेवटी क्लासरूम, प्रोडक्शनसाठी पंधरा तास ठेवण्यात यावेत.
या पंधरा तासांमध्ये संकल्पनेपासून प्रत्यक्ष प्रयोगापर्यंत प्रक्रिया विद्यार्थ्यांकडून घडवून घ्यावी आणि त्यांचे जाहिर सादरीकरण व्हावे